



CAMP HILL

MAGAZINE

EDITIE 2014



CYRIL IS TROTS!

**RUDOLF STEINER
IN ROTTERDAM**

**HAAL HET BESTE
UIT JEZELF**



CAMPBILL

MAGAZINE



Beste lezer,

Camphill Magazine geeft een kijkje op de werkvloer van Christophorus, de Gezinskringen, Maartenhuis, de Noorderhoeve en Orion. Via de verhalen en reportages maak je kennis met de medewerkers en cliënten van deze unieke woonwerk-gemeenschappen. Door de uitwisseling van ervaringen en inspiratie hopen wij dat de onderlinge verbondenheid tussen de Camphill-plaatsen wordt (her)ontdekt.

We wensen u veel leesplezier,

Camphill Raad Nederland

COLOFON

Redactie: Annelijn Steenbruggen, Myrthe Bijl, Simone Lensink
Eindredactie: Simone Lensink
Fotografie: Annelijn Steenbruggen, Wilmar Boer en anderen
Vormgeving: Mark van Herpen
Druk: Klomp Reproka, Amersfoort

Camphill Magazine is een uitgave van de Stichting Camphill Nederland. De uitgave verschijnt minimaal één keer per jaar en is bedoeld voor medewerkers, bewoners, hun ouders en verwanten en andere geïnteresseerden.

Het overnemen en vermenigvuldigen van artikelen of berichten uit deze uitgave is slechts geoorloofd met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de Stichting Camphill Nederland.

Camphill Nederland omvat de volgende gemeenschappen:

Christophorus

Christophorus
Duinweg 35
3735 LC Bosch en Duin
www.amerpoort.nl

Gezinskring 't Huys

Kantmos 71
3735 LC Houten
www.gezinskringthuis.nl

Maartenhuis

Ruyslaan 81
1796 AZ De Koog (Texel)
www.maartenhuis.nl

Noorderhoeve

Duinweg 125
1871 AH Schoorl
www.noorderhoeve.nl

Orion

Boy Edgarstraat 208
3069 ZA Rotterdam
www.orioncamphill.nl

INHOUD

EDITIE 2014

04
WAT EEN VAK!



07
TROTS



13
CAMPHILL SHOPPING



16
RUDOLF STEINER IN ROTTERDAM



18
NIEUWE INITIATIEVEN



21
BEGELEIDERS DIE HET
BESTE UIT ZICHZELF HALEN



27
INSPIRATIE



30
WEETJES

WAT EEN VAK!

Tekst: Myrthe Bijl

De antroposofie en de antroposofische gezondheidszorg ontstonden bijna honderd jaar geleden als verruiming van de toen bestaande denkbeelden. In een tijd die op veel vlakken zo anders was dan de tijd waarin wij nu leven. Albert de Vries en Erik Baars vertellen in deze editie van Camphill Magazine over professioneel handelen en innerlijke ontwikkeling; twee onderwerpen waar volgens hen volop uitdagingen liggen.

Antroposofie (van het Griekse anthropos 'mens' en sophia 'wijsheid') is een filosofie en geestenwetenschap, ontwikkeld door Rudolf Steiner (1861–1925). Hij zei over innerlijke ontwikkeling: "Vaak wordt de vraag gesteld of men in de tijd die nodig is om zich te ontwikkelen niet beter in de wereld zou kunnen handelen, in de wereld met goede daden zou kunnen werken. Vanuit het occultisme moet daarop worden geantwoord: het is geen verloren tijd die voor de ontwikkeling wordt gebruikt; want doordat de mens zichzelf volkomener maakt, zal hij in staat zijn werkelijk juist en goed voor de mensheid op te treden en te werken."*

En over innerlijke houding vertelde Steiner: "Het lijkt mij belangrijk dat degene die met gehandicapten te maken heeft, om te beginnen bewust de juiste innerlijke houding weet te vinden. Ik heb altijd gemerkt dat ik dadelijk het vertrouwen had van een op enigerlei wijze gehandicapt of invalide mens, als ik mijn oogmerk richtte op het feit dat alleen het fysieke lichaam een gebrek vertoont, maar dat de geestelijke vorm die aan het fysieke lichaam ten grondslag ligt volledig intact is. Voor mij is deze geestelijke vorm een realiteit, geesteswetenschappelijk zo aantoonbaar als voor een chemicus het element waterstof in water. De gehandicapte mens heeft er een fijn gevoel voor, of men tegenover hem zijn fysieke gebreken of zijn lichamelijke-fysieke totaliteit in het bewustzijn heeft. Zijn gevoel reageert subtiel op het gedachtebeeld dat degene die tegenover hem staat van hem heeft."**

* Rudolf Steiner (5 juni 1908).GA266-
Aus den Inhalten de esoterischen Stunden
(bladzijde 394-395)

** Brief Rudolf Steiner aan Willy Schlütler (12 juli
1915). GA39-brief 630
(bladzijde 461-465). Nederlandse vertaling
Rudolf Steiner- Brieven (bladzijde 309-313)

PROFESSIONEEL HANDELEN

"In het professioneel handelen liggen voor ons uitdagingen. Antroposofie is een wetenschap voor, door en over de mens, over zijn wilen zijn handelen. Kenmerkend voor een mens is dat hij een wil heeft. Je doet dingen en al handelend ervaar je dingen. Het handelen blijft echter vaak achterwege. We hebben mooie, vooruitstrevende ideeën maar voeren ze vaak niet uit. Volwassenen en kinderen met een beperking zijn eigenlijk continu aan het handelen. Dit handelen kan door begeleiders soms als lastig of vervelend worden ervaren maar het maakt ons vak juist zo interessant. Hier ligt een mooie kans voor mensen die in de zorg werken. De vraag is: 'Wat doet de cliënt nu eigenlijk, wat is zijn handelen?' De uitdaging is om dit moeilijk begrijpbaar gedrag te zien als een kwaliteit. In welk beroep wordt dit gedrag gewaardeerd? Begeleiders zouden vervolgens kunnen kijken hoe zij de cliënt kunnen helpen om juist in dit handelen heel vaardig te worden en op die manier dit onbegrepen gedrag, zinvol te maken en betekenis te geven. Probeer eens om gedrag dat als negatief wordt ervaren, positiever te bekijken. Ga aan de slag met het gedrag dat je raakt, dat je prikkelt. Ik noem dat ervarend leren."

ALBERT DE VRIES

Academie voor Ervarend Leren, bureau
Albert de Vries / Onderzoek in eigen
werk, Interim bestuurder bij
Zorgboerderij De Wederkerigheid.

Meer informatie:

www.academievoorervarendleren.nl



'Kenmerkend voor een mens is dat hij een wil heeft'

INNERLIJKE ONTWIKKELING

"Antroposofie vertelt van een geestelijke wereld die toegankelijk kan zijn via innerlijke ontwikkeling. Deze ontwikkeling is gericht op versterking van het zintuigvrije denken en het bewustzijn in het algemeen. Zintuigvrij denken heeft alles met intuïtief handelen te maken. Lukt het jou als begeleider om zintuiggebonden denken los te laten en te handelen vanuit je intuïtie? Begeleiders handelen voor een groot gedeelte al op de juiste manier intuïtief, alleen zien ze dit vaak niet. Als je jezelf ruimte geeft tot intuïtief handelen dan kun je werkelijk tot innerlijke ontwikkeling komen. Werken aan je eigen ontwikkeling doe je niet in je eentje op een zolderkamertje. Dat doe je in het werkveld!"

ERIK BAARS

Lector Antroposofische Gezondheidszorg
Hogeschool Leiden, Wetenschappelijk
co-directeur ESCAMP, Senior onderzoeker
Gezondheidszorg afdeling Voeding &
Gezondheid Louis Bolk Instituut.

Voor meer informatie:

www.hsleiden.nl/lectoraten/antroposofische-gezondheidszorg/Lector



INSPRINGEN OP ONTWIKKELINGEN

"In de gezondheidszorg wordt steeds vaker individu georiënteerd gewerkt. De eigen regie van cliënten en burgers wordt versterkt en het bevorderen van de eigen gezondheid wordt gestimuleerd. Gezondheid wordt steeds vaker gezien als meer dan de afwezigheid van ziekte alleen. Het gaat bij health promotion over het ontwikkelen van lichamelijke vaardigheden en psychosociale vermogens om meer grip te krijgen op je gezondheid en ziekte. Vanaf de jaren negentig zien we internationaal de opkomst van *integrative medicine*. Hierin wordt gezocht naar het *best of both worlds*, een combinatie van reguliere en complementaire gezondheidszorg, met veel aandacht voor eigen regie en health promotion. De antroposofische gezondheidszorg heeft veel aan die ontwikkelingen bij te dragen. Ik denk dat we nog maar aan het begin staan van die ontwikkeling. Als de antroposofische gezondheidszorg op deze maatschappelijke verschuivingen en ontwikkelingen inspringt, ligt een mooie toekomst binnen de algemene gezondheidszorg in het verschiet. We moeten ons daarbij wel blijven afvragen of we professioneel genoeg zijn om aan te sluiten bij dit soort ontwikkelingen. Hebben we de kennis en de vaardigheden? En zijn we in staat om in de juiste taal te spreken, zodat we serieus worden genomen? Zijn we in staat om ons werk wetenschappelijk te funderen? Dat is in veel gevallen namelijk belangrijk om geaccepteerd te worden. En ook niet onbelangrijk: Is er voldoende geld om dit mogelijk te maken? Samenvattend is het noodzakelijk dat we ons professioneel verantwoorden en ons werk wetenschappelijk kunnen onderbouwen. Dat vraagt om tegenwoordigheid van geest en professioneel handelen."

INNERLIJKE HOUDING

"Als je je realiseert dat alle mensen een ontwikkelingsweg doorgaan in hun leven, ook degenen die in hun ontwikkeling belemmerd zijn, kan dit je houding ten opzichte van de cliënten met wie je werkt veranderen. Het is belangrijk voor mensen die werken in de zorg, om in te zien dat de persoon voor wie je zorgt in de kern een spiritueel wezen is. Deze heeft in deze incarnatie een hele zware opgave, namelijk een verstandelijke, psychische en/of lichamelijke beperking en kan hierdoor een heleboel dingen niet realiseren. Door deze beperking kan het zo zijn dat deze persoon in een volgende incarnatie juist des te meer kan doen, door alles waarin hij of zij zich in deze incarnatie heeft moeten terughouden. Werkelijk beleven dat de persoon die tegenover je staat een spiritueel gelijkwaardig wezen is, is belangrijk en interessant. Als het je lukt om met deze innerlijke houding naar mensen te kijken, kan dat van groot belang zijn in hoe je de ander in ziekte en gezondheid benadert."

GOH! ONBEGREPEN GEDRAG, BRON VAN CREATIVITEIT

Lezers van Camphill Magazine maken kans op het winnen van het boek **Goh! Onbegrepen gedrag, bron van creativiteit**. Albert de Vries schreef dit boek samen met Thijs Schiphorst. Wat zou er gebeuren als je stilstaat bij wat je in storend gedrag tegenkomt? Wat, als je die situatie niet als storend, maar als onbegrepen opvat? Je kunt je niet voorstellen wat de ander met zijn handelen hoopt te bereiken. In welke onbekende wereld bevindt hij zich? De Vries en Schiphorst onderzochten in concrete praktijksituaties welke succesfactoren een rol spelen om die kloof te overbruggen. Via inlevend waarnemen, ontwerpend verkennen of reflecterend benoemen kan je de bij deze succesfactoren behorende vaardigheden eigen maken. De drie technieken zijn uitgewerkt in werkbladen. Camphill Magazine mag vier exemplaren van het boek weggeven.

Wil jij één van deze boeken winnen? Stuur dan voor **1 maart 2015** een mailtje naar: myrthebijl@hotmail.com o.v.v. winactie Goh!

TROTS

BAS
CYRIL
HERMAN
SAFI
MARLEEN

“Dagbesteding is zo stom, dat zou verboden moeten worden”, zei eens een cliënt op de Noorderhoeve. Hij sloeg de spijker op z’n kop. Op de Camphill-plaatsen gaat het namelijk niet om een leuke besteding van de dag, maar om de zinvolle bijdrage die ertoe doet en die ervoor zorgt dat je groeit. Drie volwassen cliënten vertellen waarin zij uitblinken en twee adolescenten spreken hun ambitie voor de toekomst uit. Vijf gepassioneerde verhalen van talentvolle mensen!

Tekst & fotografie:
Annelijn Steenbruggen



Bas (15) woont in Andreas op Christophorus. Omdat hij na de zomervakantie stage gaat lopen in de tuin van Christophorus heeft hij bedacht om er in juli en augustus vakantiewerk te doen. Twee dagen per week gaat hij er op zijn skelter naar toe en heeft plezier voor tien.

"Als ik teveel stilzit, ga ik dingen doen die niet de bedoeling zijn. Daarom heb ik bedacht om vakantiewerk in de tuin te doen. Dan hoef ik me niet te vervelen en kan ik mijzelf alvast inwerken. Na de zomer ga ik hier namelijk stage lopen. Het voelt fijn in de tuin. Lekker bruin bakken in het zonnetje en nuttig werk doen. Ik werk in de kas bij de tomaten, komkommers en augurken. Zure bommen noem ik dat. Ook heb ik al peultjes geoogst. Eigenlijk heb ik nergens hulp bij nodig. Ik krijg veel complimenten maar daar houd ik niet van. Door dingen die in mijn verleden gebeurd zijn, word ik daar chagrijnig of pissig van. De andere kinderen in de tuin mag ik graag. Ik heb maar met één meisje moeite. Zij luistert slecht en eet de groenten op. Tuinieren is één van mijn favoriete vakken maar het lijkt me ook leuk om later klusjesman te worden. Ik ga vaak op mijn skelter naar André. Hij is de klusjesman op het terrein en repareert alles wat kapot is. Van mijn vader moet ik na school een baan zoeken. Mijn eigen geld verdienen. Vroeger wilde ik taxi-chauffeur worden maar nu wil ik dat niet meer. Sommige mensen zijn niet zo aardig als ze lijken. Als tuinman of klusjesman kun je zelf bepalen met wie je een gezellige relatie hebt. Na school wil ik wel werken maar misschien niet voor geld. Ik zou best wel klusjesman bij André willen worden. Hoe ik mijn doel bereik? Mijn begeleider Judith helpt me om mijzelf goed in het leven te zetten. Ze helpt mij met mijn gedrag en mijn gevoelens en regelt dat ik naar mijn vriendin kan gaan. Judith is mijn alles. Bij haar kan ik alles kwijt. Ze blijft altijd vriendelijk. Ik ben de enige die af en toe een kattenkop is. Ik heb er moeite mee om vroeg uit mijn bed te komen. Op de dagen dat ik in de tuin werk, vind ik het gemakkelijker om op te staan. Soms ben ik al op mijn skelter vertrokken voordat de groepsleiding het doorheeft. Ik ben trots op het werk in de tuin. Ik heb hier mijn eigen ruimte, mijn plezier, mijn lol. Het zijn gekke begeleiders, en dat bedoel ik positief."

Cyrl (46) beschildert servies in de keramiekwerkplaats van Orion. Zijn handelsmerk zijn Amsterdamse grachtenhuisjes. Sinds kort schildert hij ook de Rotterdamse skyline op bekers, theepotten en schalen. Zijn werk verkoopt als warme broodjes. Vanwege Cyrils spraakhandicap ondersteunt werkplaatsbegeleider Joyce hem bij het interview.

"Mijn moeder is kunstenares en keramiste. Toen ik klein was, heeft zij mij leren tekenen en schilderen. Hoewel ik heel creatief ben en een keramiekopleiding heb gedaan, ben ik op Orion in de tuin begonnen. Als één van de eerste bewoners heb ik meegewerkt aan de opbouw van Orion. Ik heb bomen geplant, bruggetjes gebouwd en paden aangelegd. Samen met mijn moeder heb ik aangegeven dat ik graag in de keramiekwerkplaats wilde werken. Mijn eerste werkstukken waren grote bladen van klei en tuinbeelden op stokken. Twee jaar geleden hebben we met elkaar een cursus plateelschilderen gedaan. Daar was ik heel blij mee, dat voelde ik vanbinnen. Sinds ik het plateelschilderen ontdekt heb, wil ik eigenlijk niks anders meer. Ik word er heel rustig van. Rust is belangrijk voor mij. Ik houd niet van drukte. Het liefst zou ik een eigen atelier hebben zodat ik ongestoord kan werken. Op maandag ga ik niet meer naar de weekopening. Dan heb ik de werkplaats een uur voor mij alleen. Dat vind ik heerlijk! Ik ben met de Amsterdamse grachtenhuisjes begonnen. Dat heb ik zelf bedacht. Inmiddels schilder ik ook natuurlandschappen, de skyline van Rotterdam en alles wat mij verder inspireert. Op mijn reizen in Pakistan, Marokko, Engeland, IJsland, Frankrijk en Spanje maak ik foto's met mijn telefoon. Die plaatjes gebruik ik als ideeën. Mensen zijn lyrisch over mijn werk. Ik vind het leuk dat het zo gewaardeerd wordt. Maar ik maak me er wel druk over dat het sneller verkoopt dan dat ik het kan maken. Ik wil dat mensen keuze hebben, dat er genoeg staat. Mijn moeder is apetrots dat ik ondanks mijn beperking zulke prachtige dingen maak. Op Orion zijn ze ook blij met mij. Ik krijg alle ruimte. Wat ik schilder, bepaal ik zelf. Met elk werkstuk dat ik maak, ziet Joyce vooruitgang. De lijntjes worden strakker, zegt ze. Omdat ik de lat heel hoog leg, gaat mijn ontwikkeling eigenlijk vanzelf."





Herman (43) is geboren en getogen op een boerderij in Drenthe. Als klein jochie hielp hij zijn vader graag. Sinds veertien jaar werkt hij vier dagen per week in de veehouderij op de Noorderhoeve. Hoewel hij alle dieren mooi vindt, werkt hij het liefst met de schapen.

“De boerderij van mijn ouders lag vlakbij Emmen, in Drenthe. Het was een veehouderij met koeien en schapen. De boerderij is van mijn opa geweest. Mijn vader was de boer en mijn moeder hielp mee. Ik werkte ook elke dag mee. Vroeg opstaan vond ik geen probleem. Eén van mijn nichten heeft de boerderij overgenomen. Ik ben toen met mijn ouders naar Purmerend verhuisd. Daar heb ik Klaas Leeuwenkamp leren kennen. Hij rijdt met een veewagen langs boerderijen en haalt vee op. Ik ging heel vaak met hem mee op de wagen. Hij is ook de veerijder van de Noorderhoeve dus ik zie Leeuwenkamp nog regelmatig. Hoe ikzelf op de Noorderhoeve terecht ben gekomen? Het was een idee van mijn zus. Op de Noorderhoeve kon ik van alles leren. Dat wilde ik graag. De andere mensen die hier werken, moesten eerst stage lopen. Dat hoefde ik niet. Ik ben zomaar in deze baan gerold. Toen ik op de Noorderhoeve begon, heerste er mond-en-klauwzeer in Nederland. Niemand mocht het erf op. Ja, ik heb hier al veel meegemaakt. De oude boerderij is afgebroken en er zijn twee nieuwe boerderijen gebouwd. Ook heb ik veel werkleiders zien komen en gaan. Ik werk in de veehouderij. ‘s Ochtends begin ik met het voeren van de kippen, eieren uithalen en het kippenhok schoonmaken. Daarna ga ik de schapen voeren en tellen. Ook loop ik de sloten na om te kijken of er niet eentje in is gevallen. In maart en april help ik bij de geboorte van de lammeren. Daar heb ik een cursus voor gevolgd. Mooi werk vind ik dat. Mijn vader leeft niet meer. Vroeger is hij wel op de Noorderhoeve geweest. Hij vond het heel leuk dat ik boer ben. Mijn moeder is ook trots op mij. Ik ben blij dat ik lekker in de buitenlucht ben, heerlijk! De weilanden en bomen vind ik prachtig mooi. Ik vind het goed dat ze op de Noorderhoeve geen bestrijdingsmiddelen gebruiken. Dat is beter voor de mensen en voor de dieren.”

Safi (14) woont sinds haar tweede bij Miriam en Frans in Gezinskring 't Huys in Houten. Later als ze groot is, wil ze psycholoog worden. En moeder. Als vakantiebaantje past ze op. Daarmee oefent ze voor als ze ooit zelf moeder is.

"In de zomervakantie ben ik met oppassen begonnen. Ik had veel vrije tijd en verveelde me een beetje. Mijn zus Floor, die in Utrecht woont, vond dat ik een bijbaantje moest zoeken. Toen heeft ze mij gevraagd om af en toe voor haar kinderen van 2, 6 en 10 jaar te zorgen. Het oppassen gaat me gemakkelijk af. Doordat ik met veel pleegbroers en pleegzussen ben opgegroeid, weet wel wat ik met kinderen moet doen: knutselen, naar de speeltuin, een cake bakken of samen boodschappen doen als dat nodig is. Soms moet ik ingrijpen. Dan zeg ik: 'Jongens, nu stoppen, dit gaat te ver!' Dan ben ik verbaasd over mijzelf. Zo praat Miriam ook wel eens tegen mij. En dan vind ik haar heel streng. Het oppassen is een goede voorbereiding voor als ik later zelf kinderen heb. Als ik nu oefen, kan ik straks een goede moeder zijn. Frans en Miriam zijn mijn voorbeeld. Ze zijn heel meegaand met mij en mijn pleegbroers en -zussen. Ze weten wat ze in iedere situatie moeten doen. Ik heb veel meegemaakt. Frans en Miriam praten er met mij over. Ik heb het gevoel dat ze me begrijpen. Na de HAVO wil ik psychologie gaan studeren. Ik weet hoe fijn het is als je goed begrepen wordt. Daar wil ik kinderen en volwassenen bij helpen. Tijdens het oppassen denk ik niet aan psychologie, maar onbewust ben ik er misschien toch mee bezig. Als ik mijn oppaskinderen niet begrijp, blijf ik net zolang doorvragen tot ik weet wat ze echt willen. De verantwoordelijkheid vind ik een beetje spannend. Ik denk wel dat ik het kan, anders zou Floor mij niet vragen. Inmiddels is mijn vakantiewerk uitgebreid, ik ondersteun Miriam twee of drie dagen per week in het nieuwe huis. Miriam doet dan administratieve of huishoudelijke dingen, en ik zorg ervoor dat de kinderen iets te doen hebben. Daar krijg ik voor betaald. Met het geld wil ik straks leuke kleren kopen als we in Frankrijk op vakantie zijn."



TR0TS
SAFI



Doordeweeks weeft Marleen (43) theedoeken, tafellakens of gewoon een mooie lap in de weefwerkplaats van het Maartenhuis. In het weekend probeert ze thuis achter haar eigen weefgetouw nieuwe motieven uit. Weven is haar lust en haar leven!

"Van 1999 tot 2000 heb ik de weefopleiding voor mensen met een beperking in Zeist gedaan. Daar heb ik geleerd hoe je een weefgetouw van het begin tot het eind moet klaarmaken. Het was mijn eigen idee om de opleiding te doen. Op de middelbare school had ik kennism gemaakt met het weven. Dat vond ik zo leuk dat ik er wel mijn beroep van wilde maken. In 2001 ben ik op het Maartenhuis gekomen. Ik had gehoord dat ze hier de grootste weverij hebben die er in een instelling mogelijk is. Daar ben ik heel gelukkig mee. Weven is niet alleen mijn werk, maar ook mijn hobby. Ik heb thuis een weefgetouw staan. Daar werk ik in het weekend aan. Ik kan er geen genoeg van krijgen, omdat ik het heel goed kan. In het weven heb ik geen beperking. Bovendien werk ik niet graag samen. Weven kun je beter alleen doen, dat maakt het zo prettig. Ik kan me op mijn werk concentreren zonder dat ik iemand nodig heb. Op de opleiding hadden we weefgetouwen met twee trappers. Van mijn begeleidster Louise heb ik geleerd om met zes trappers te weven. Ik heb het ook met tien trappers geprobeerd, maar dat werd teveel. Bij de anderen worden de weefgetouwen opgezet, ik kan dat zelf. Van Louise mag ik zelf bepalen wat ik ga maken. Ik vind het fijn dat ik die vrijheid heb, Louise snapt dat goed. De ene keer kies ik voor theedoeken, de andere keer maak ik tafellakens of handdoeken. Daarna kies ik het materiaal en de motieven uit. Het uitrekenen van een patroon blijft het moeilijkste. Daar moet Louise mij bij helpen. Ik vind het leuk om ingewikkelde patronen te kiezen. Door uitdagingen aan te gaan, leer ik steeds beter weven. Ik ben een oplettende weefster. Ik wil het graag netjes doen. Dat geeft mij een goed gevoel. Soms heb ik mijn dag niet. Maar als ik achter het weefgetouw zit, word ik vanzelf weer blij!"

CAMP HILL SHOPPING

Tekst & fotografie: Annelijn Steenbruggen



Hartendief

Ja, het zijn échte snoepjes. Misschien vinden de deelnemers in de kaarsenmakerij van Orion het daarom zo leuk om deze kaarsen te maken (zo'n snoepje is lekker om te pikken!). Bijna iedereen in de kaarsenmakerij kan meedoen in het proces: de één schenkt de vloeibare was in een kleine mal, de ander rangschikt de snoepjes in de grote mal en weer een ander is bedreven in het afvlakken van de onderkanten. De kaarsen zijn niet alleen geliefd bij de makers, ze verkopen ook heel goed. Ze geven een romantisch licht, doordat de hartjes niet meebranden maar wel mooi oplichten. Te koop in de winkel en op markten van Orion voor € 6,75 per stuk.

Cadeauwinkel Mooi Natuurlijk van Orion,
Wollefoppenstraat 91A,
3069 LX Rotterdam.

Openingstijden:

maandag t/m vrijdag van 9 tot 16 uur.

Kadoofjesmarkt:

laatste vrijdag van november;

Hemelvaartsmarkt:

op Hemelvaartsdag



Jut & Jul

De karnemelk en boter van de Noorderhoeve worden nog op de ouderwetse manier gemaakt: dagverse koemelk wordt aangezuurd en met kracht rondgedraaid in een ton. Tijdens dit proces klontert het melkvet samen tot boter. Wat overblijft is karnemelk. De afgelopen jaren is de vraag naar karnemelk van de Noorderhoeve zo toegenomen dat de zuivelwerkplaats een grotere karneton heeft aanschaf. Nu kunnen nog meer fijnproevers genieten van de pure smaak. Verkrijgbaar in de Noorderhoeve Erfwinkel € 1,25 per liter karnemelk en € 2,10 voor 250 gram roomboter.

Noorderhoeve Erfwinkel:

Duinweg 125, 1871 AH Schoorl

Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 14 tot 17 uur, zaterdag van 10 tot 13 uur. Noorderhoeve Landgoedfair: eerste zaterdag in juli.

Lekker wollig

Het Maartenhuis heeft een nieuw product: gekaarde wol. Het idee ontstond toen de werkleiders in de textielwerkplaats naar een werkstroom zochten waarin mensen met een relatief grote hulpvraag toch zo zelfstandig mogelijk kunnen werken. Het is een populaire activiteit geworden. De kaardemolen maakt overuren. De wol is afkomstig van de eigen schapen. De gekaarde wol is te koop in tasjes van 100 en 500 gram en kan worden gebruikt voor vilten of als vulling van zonnekindpoppen. Te koop bij De Windroos vanaf € 2,50.

De Windroos

Ruijslaan 81, 1796 AZ De Koog (Texel).

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10 tot 17 uur.

Markt: elke dinsdagmiddag in de zomer.



DE ALCHEMIE VAN HET ALLEDAGSE

Tekst: Simone Lensink - Foto's: Kunsthall

Hij was een grote inspirator voor kunstenaars als Mondriaan en Kandinsky en geestelijk vader van onder andere de Vrije School en biodynamische landbouw. Maar ook architect, filosoof, pedagoog, veelschrijver en bovenal grondlegger van de antroposofie. Rudolf Joseph Lorenz Steiner (1861-1925) is één van de meest fascinerende vernieuwers van de twintigste eeuw. Zijn ideeën over eerlijke voeding en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn actueler dan ooit en reden voor de Kunsthall in Rotterdam om een bijzondere tentoonstelling te wijden aan zijn leven, werk en gedachtegoed.

Rudolf Steiner. Alchemie van het alledaagse toont tot en met 11 januari 2015 maquettes, meubels, tekeningen, brieven, foto's en filmmateriaal. De expositie besteedt aandacht aan de wisselwerking met beroemde tijdgenoten als Friedrich Nietzsche, Franz Kafka, Piet Mondriaan, Wassily Kandinsky en Frank Lloyd Wright. Maar laat ook zien hoe Steiner een nieuwe

esthetica in architectuur en design ontwikkelde. De expositie is het levende bewijs dat Steiners ideeën negentig jaar na zijn dood nog altijd springlevend zijn! De tentoonstelling plaatst hem nadrukkelijk in de context van zijn tijd, waarin nieuwe kunststromingen en natuurkundige ontdekkingen elkaar in rap tempo opvolgen. In dit klimaat van vernieuwing en verandering

ontwikkelde Steiner een spiritueel gedachtegoed dat hij deelt met de wereld. En waar wij op de Camphill-plaatsen nog dagelijks inspiratie uit putten.

VRIJE ONTPLOOIING

Steiner presenteerde zijn ideeën als een universele leefwijze waarin wetenschap, kunst en spiritualiteit samensmelten. In zijn visie heeft alles met alles te maken; het planetaire stelsel beïnvloedt de groei en bloei van de natuur en het welzijn van de mens, en de mens moet zich hiervan bewust zijn. Zijn antroposofische visie gaat uit van de vrije ontplooiing van de mens door onderzoek, innerlijke scholing en de verbinding van het aardse met het geestelijke. En dat geldt zowel voor de 'gezonde mens' als voor mensen met een



"Antroposofie is een weg naar inzicht die het geestelijke in de mens met het geestelijke in de kosmos wil verbinden. Zij maakt zich in de mens kenbaar als een behoefte van het hart en van het gevoel. Zij moet haar rechtvaardiging vinden in het vermogen deze behoeften te bevredigen. Alleen diegene die in de antroposofie vindt waar hij vanuit zijn gemoed naar zoeken moet, kan haar waarde erkennen. Daarom kunnen antroposofen alleen mensen zijn die bepaalde vragen over het wezen van de mens en wereld even existentieel ervaren als zij honger en dorst ervaren."

Rudolf Steiner in *Kerngedachten van de antroposofie* uit 1924

beperking. Dat laatste is wat zijn inzichten zo uniek maakt en waarmee wij in ons werk dagelijks worden geconfronteerd.

Steiner begon als natuurwetenschapper en filosoof. Hij promoveerde in Rostock op een filosofisch onderzoek naar Waarheid en wetenschap en schreef zijn belangrijkste werk op dit gebied, 'De filosofie van de vrijheid'. Daarna verhuisde hij naar Berlijn, waar hij zijn horizon verbreedde als hoofdredacteur van het literair-cultureel weekblad Magazin für Literatur. De eeuwwisseling bracht opnieuw verandering. Nietzsche overleed en Steiner werd als Nietzsche-specialist gevraagd daar aandacht aan te besteden. Zo kwam hij bij de theosofen terecht. Daar merkte hij oprechte belangstelling voor zijn ideeën, maar toch voelde zich er niet helemaal thuis. Hij zocht een ander soort wijsheid, meer gekoppeld aan het hedendaags westers bewustzijn.

KUNST ALS OEFENVELD

De expositie in Rotterdam laat zien dat Steiner het vooral belangrijk vond om zijn kennis en ideeën in de praktijk toe te passen. De beste manier om dat te doen, bleek op het terrein van de kunst te liggen. Kunst is voor hem het oefenveld waar hij dingen kan uitproberen en beoefenen. Zo werden allerlei kunstvormen in de praktijk geboren.

De tentoonstelling in de Kunsthal is tot stand gekomen in samenwerking met het Vitra Design Museum in Weil am Rhein, met bruiklenen en medewerking van het Rudolf Steiner Archief en de kunstcollectie van het Goetheanum. De expositie is nog te zien tot en met 11 januari 2015.

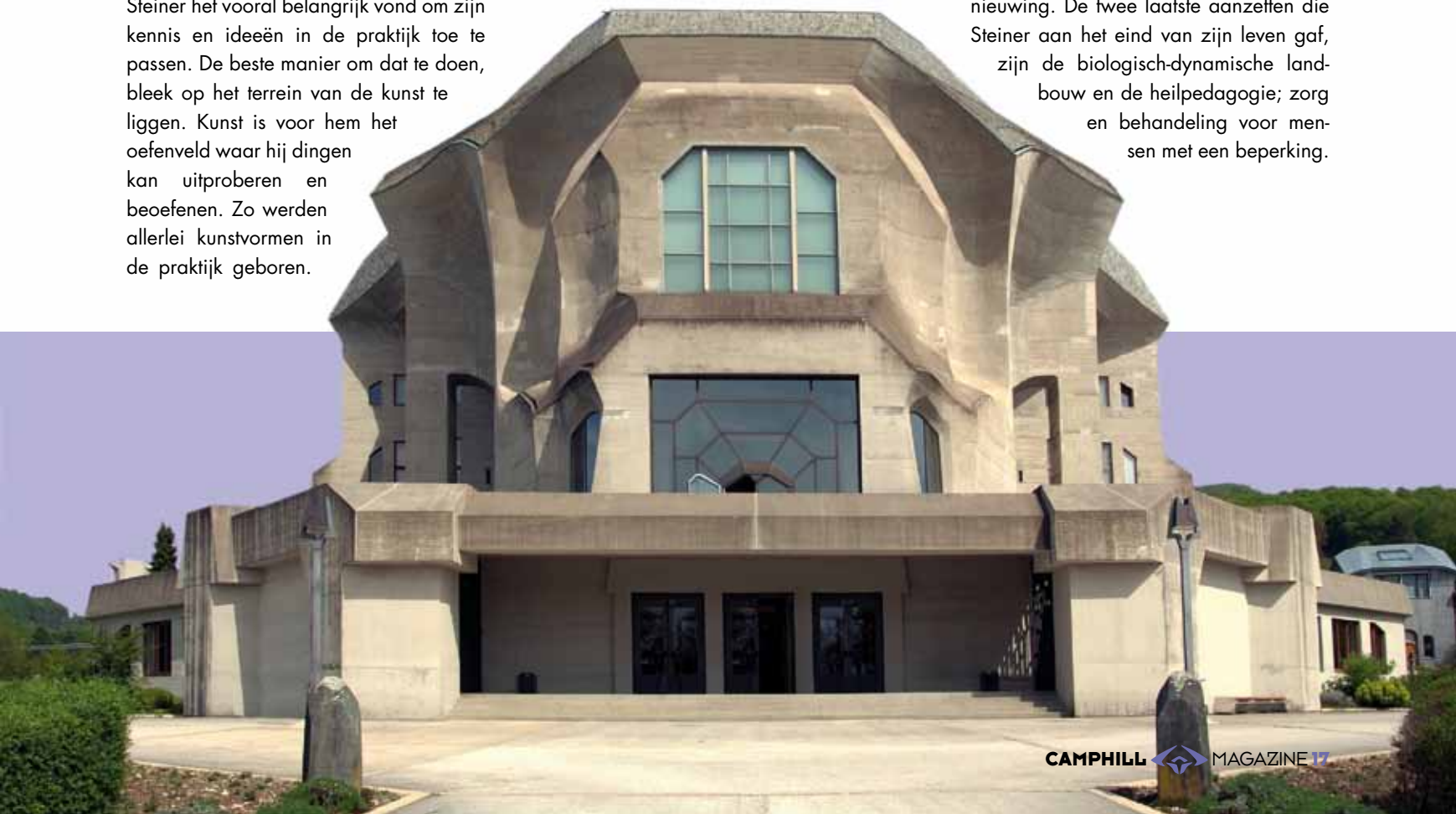
Kijk voor meer informatie op www.kunsthal.nl

KUNSTHAL

Dat gebeurde als eerste bij de bouw van het Goetheanum, een monumentaal houten gebouw niet ver van Basel in Zwitserland. Dat werd rond 1913 het centrum van de antroposofie, toen het samengaan met de Theosofische Vereniging niet langer mogelijk bleek. Er ontstond een Antroposofische organisatie die het werk van Steiner mogelijk moest maken. Het Goetheanum werd speciaal gebouwd om toneel, theater en euritmie een passende ruimte te bieden.

De Eerste Wereldoorlog haalde een eeuw geleden alles overhoop en na afloop schreeuwde de samenleving om vernieuwing en hervorming. Steiner legde zijn

ideeën daarover neer in 'De kernpunten van het sociale vraagstuk' en begaf zich daarmee tussen het socialisme, communisme, kapitalisme en liberalisme. Het is niet verwonderlijk dat bestaande partijen en groeperingen hem liever zagen gaan dan komen. Zijn ongewone ideeën kregen maar weinig voet aan de grond. Maar Steiner volhardde en zijn beweging vond steeds meer geïnteresseerden. Vanuit die setting werd bijvoorbeeld de eerste Vrije school opgezet, als begin van een nieuwe samenleving. Ongeveer tegelijkertijd stond de Nederlandse arts Ita Wegman aan de basis van de antroposofische geneeskunde. En vanuit de driegeledingsgedachte ontstonden ideeën over economische vernieuwing. De twee laatste aanzetten die Steiner aan het eind van zijn leven gaf, zijn de biologisch-dynamische landbouw en de heilpedagogie; zorg en behandeling voor mensen met een beperking.



NIEUWE INITIATIEVEN



Tekst: Myrthe Bijl & Simone Lensink

CHRISTOPHORUS



Vosseveld

Op het groene, parkachtige terrein Vosseveld in Soest staan sinds begin 2014 vier nieuwe woningen voor kinderen en jongvolwassenen met een ernstig meervoudige beperking. Twee van deze huizen horen bij Christophorus en bieden zorg vanuit de antroposofische visie. Elke woning biedt plaats aan zeven permanente bewoners en er is per woning een logeerplek die door meerdere cliënten kan worden gebruikt. De inrichting van de woningen is volledig afgestemd op deze kwetsbare doelgroep. Zo zijn alle ruimten rolstoeltoegankelijk en kunnen er diverse medische handelingen worden verricht. Het terrein omvat ook dagbestedingsfaciliteiten voor de jongeren. Thema's binnen de dagbesteding zijn natuur, muziek en kunst. Begeleidster Esther: "Het leuke van Vosseveld is dat het voor ons allemaal nieuw is. We zitten nog in de 'onderzoeksfase'. Daardoor

is er veel contact, ook met collega's van de andere groepen. Dat is leuk, want je leert veel van elkaar. Ik vind het belangrijk dat die communicatie zo open is. Ook als je het spannend vindt, kun je dat bij je collega's kwijt. Ik denk wel dat je er écht voor moet kiezen om met deze kinderen te werken. Iedereen die hier werkt, geeft heel veel. De grootste uitdaging is om te achterhalen wanneer ze ergens van genieten en hoe ze in hun vel zitten. Ze wonen hier nog maar net, dus we trekken daarin veel samen met de ouders op. Die kennen hun kind natuurlijk het beste. Maar ik vind het écht een cadeautje om hier te mogen werken. Er is tijdens de bouw echt met alles rekening gehouden. Dat betaalt zich terug in de fijne sfeer."

MAARTENHUIS

Ontmoetingscentrum Texel

Op het terrein van het Maartenhuis ligt Ontmoetingscentrum Texel. Dat is een dagopvang voor mensen met een lichte vorm van dementie en hun mantelzorgers. De opvang is gebaseerd op een gecombineerde aanpak; zowel de cliënt als de mantelzorger krijgt ondersteuning. Het centrum is een samenwerking tussen het Maartenhuis, Omring (zorgaanbieder op Texel) en Geriant (case-manager). Er kunnen dagelijks acht cliënten gebruikmaken van de opvang. Het programma kent een aantal vaste activiteiten, waaronder psychomotorische groepstherapie. Hierbij worden de functioneringsmogelijkheden die nog intact zijn, gestimuleerd. Ook wordt er iedere dag samen met de zorgvrager een verse, zoveel mogelijk biologische maaltijd bereid. Voor de mantelzorgers organiseert het Ontmoetingscentrum onder andere informatieve bijeenkomsten. De onderwerpen zijn divers. Soms zijn het thema-bijeenkomsten, een andere keer is er ruimte voor persoonlijke vragen. Floor van Halem, coördinator van het Ontmoetingscentrum: "Ons streven is om ervoor te zorgen dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. En we proberen de mantelzorgers te ontlasten. We zijn blij dat het centrum op het Maartenhuis is. Op deze manier worden mensen even uit hun vaste omgeving gehaald en komen ze als ze hier zijn in aanraking met andere bijzondere mensen. Dat doet ze goed, dat zie je. We doen altijd mee aan de jaarfeestvieringen van het Maartenhuis en krijgen regelmatig cliënten van de woonhuizen op bezoek. Of wij gaan bij hen een kopje thee drinken. Het is voor mensen met een geheugenprobleem van groot belang om in beweging te blijven. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat bewegen een positief effect heeft. Daarom proberen wij de cliënten continu in beweging te houden. Het gebeurt af en toe dat mensen voorruit gaan als ze naar ons komen. Dat ze hoger scoren op de test die artsen bij hen afnemen. Eigenlijk kan dit niet maar het gebeurt toch... Dat is fantastisch!"



ORION

Leer/werkplaats

Bijna twee jaar geleden begon Orion met de Leer/werkplaats, een werktraject voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en/of een lichte psychische zorgvraag. Veel van deze jongeren (tussen de 17 en 23 jaar) zijn na hun opleiding nog niet klaar om deel te nemen aan een werkproces. In de Leer/werkplaats krijgen zij de kans om via persoonlijke leerdoelen binnen gekozen vakgebieden zich te scholen richting stage of werk. Er zijn zes vakgebieden waaruit de jongeren kunnen kiezen: horeca, tuinieren, techniek, schoonmaak, dierenverzorging of zorg en welzijn. Gedurende hun leertraject zijn er verschillende certificaten te behalen en wordt er stage gelopen

op een plek die past bij het vakgebied en niveau. Michiel van Gennip, begeleider van de werkplaats: "In de stages worden de jongeren behoorlijk intensief begeleid. Als het nodig is, werkt de stagebegeleider van het traject elke morgen even met de jongere mee. Zo sluiten wij ons aan bij hun behoefte. We zien dat dit werkt. Samen kijken wij naar hun interesses, mogelijkheden en minder sterke kanten. Van daaruit onderzoeken we gezamenlijk welk vakgebied het beste bij hem of haar past. Het individu staat centraal." Na een aantal stages binnen of buiten Orion kan de jongere, afhankelijk van zijn of haar niveau, instromen in het werkproces. Samen met de werkplaatsbegeleider en jobcoach of UWV wordt gezocht naar een passende werkplek binnen of buiten Orion. Michiel: "Het is een groot succes. Je ziet tijdens het traject de houding van de jongeren veranderen. Ze worden zekerder van hun eigen kunnen. Ons doel is de jongeren bewustzijn en inzicht te verschaffen in hun eigen ontwikkeling. Wat kan ik en wat heb ik nodig om verder te kunnen? En wat zijn de dingen die ik moeilijk vind? De begeleiders verbinden zich aan de jongeren en zij aan ons. Daar wordt ik blij van! Tot nu toe is er dan ook nog niemand voortijdig met het traject gestopt."



NOORDERHOEVE

Het Grote Heklaantje

Tijdelijk woonden ze in een boerderij aan de Noord-Hollandskanaal in Koedijk, maar begin 2014 verhuisden de cliënten naar hun nieuwe woonhuis aan het Grote Heklaantje in Schoorl. Er werd op deze prachtige locatie niet alleen een woonhuis (voor acht cliënten) gerealiseerd, maar ook een nieuwe koeienstal, medewerkerwoning, kantine, educatie- en kantoorruimte. Het houten gebouw valt op door de Scandinavische uitstraling en de ligging, midden in de weilanden. Er is tussen de gebouwen een mooi samenspel tussen IK en WIJ; kenmerkend voor Camphill. De Noorderhoeve streeft ernaar om deze locatie CO₂-neutraal te maken met behulp van zonneboilers en -panelen, afvalzuivering door een heliofytenfilter en binnenkort een molentje dat water uit de naastgelegen waterberging pompt. Thomas Metselaar, beheerder en woonachtig op het Grote Heklaantje: "Ik vind het een fantastische locatie om te werken en te wonen. Het is een inspirerende plek waar ontzettend veel kan ontstaan en al is ontstaan. Dat voel je als je hier het erf en de natuur inloopt. We krijgen veel mensen op bezoek die even naar de boerderij en de waterberging komen kijken. We wonen echt op een wandellocatie." Op deze plek zie je in de verte de andere boerderij en het woonhuis van de Noorderhoeve aan de Duinweg liggen. Regelmatig gaan de huizen dan ook bij elkaar op bezoek. Overdag wordt er op beide boerderijen gewerkt. Thomas: "De bewoners zijn trots op hun nieuwe boerderij en eigen appartement. Het is bijzonder om te zien hoe de cliënten zich zijn gaan verbinden met de plek en met elkaar als groep. Dat gaat niet vanzelf, dat moeten we met elkaar doen. We hebben al iets moois met elkaar neergezet maar er is ook nog een hoop werk te verzetten."

GEZINSKRING 'T HUYS

Nieuw huis voor 't Huys

"Ons nieuwe huis is ontstaan door de zorgvraag van één meisje van vijf jaar met een ernstige hechtingstoornis", vertelt Miriam Erlings, oprichter van de GezinsKring 't Huys. Het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE) gaf het advies om dit meisje in een gezinshuis te plaatsen met professionele opvoeders. Het bleek echter dat het leven in een 'gewoon' gezin nog een brug te ver was voor haar. Miriam ging daarom op zoek naar een andere vorm van wonen. Met behulp van Stichting Camphill Nederland Fonds is er een woning aangekocht waar inmiddels vier kinderen (tussen de vier en acht jaar) met een ernstige hechtingstoornis wonen. Miriam: "Deze kinderen redden het door hun problematiek niet in een 'gewoon' gezinshuis. De mensen die hier werken, wij noemen hen de kring, wonen hier minimaal vierentwintig uur en gaan dan weer naar hun eigen huis. Op die manier kunnen wij deze kinderen een veel strakker ritme bieden dan in een huis waar een gezin woont. Daarnaast is de zorg die deze kinderen nodig hebben zo intensief, dat het zelfs voor professionele opvoeders onmogelijk is om elke dag met hen samen te wonen. Het huis en het dagritme zijn dan ook helemaal aangepast aan de zorgvraag van de kinderen: heel prikkelarm, ontzettend duidelijk en overzichtelijk. Wij noemen dat 'helende omgeving' of 'milieu therapie'. Dit vraagt een bijzonder efficiënte samenwerking van de kring. Je moet als team van elkaar op aankunnen. De kinderen die hier wonen, zijn allemaal door de kinderrechtster uit huis geplaatst en hebben een specifieke en intensieve zorgvraag. In wezen zijn het normale kinderen die zich abnormaal gedragen omdat ze abnormale dingen hebben meegemaakt. Het is een 'ZorghuisPlus' omdat wij in dit huis de kinderen meer kunnen bieden dan in een gezinshuis. Wij benutten onze kring optimaal. Onze grote wens voor de toekomst van alle kinderen uit onze huizen is het complementeren met een boerderij. Een plek met veel buitenruimte, dieren om van te houden en groenten die uit de grond en niet uit een potje komen."

**DE MEESTE CAMPHILL MEDEWERKERS WERKEN VANUIT EEN
IDEAAL: CLIËNTEN IN HUN ONTWIKKELING STIMULEREN. DE
PRAKTIJK IS ECHTER WEERBARSTIG. HET IS NIET ALTIJD
EENVOUDIG OM DE ZORGVERLENER TE KUNNEN ZIJN WAAR JIJ ZELF
VAN DROOMT. DOOR EEN BEPAALDE TRAINING, CURSUS
OF EIGEN INITIATIEF KUN JE OPEENS HET LICHT ZIEN. VIJF
BEGELEIDERS VERTELLEN DOOR WELKE INZICHTEN OF INZET ZIJ HET
BESTE UIT ZICHZELF - EN DAARDOOR UIT DE CLIËNTEN - HALEN.**

tekst & fotografie: Annelijn Steenbruggen



**BEGELEIDERS
DIE HET BESTE UIT
ZICHZELF HALEN**

Miriam (58), moeder en opvoeder in Gezinskring 't Huys in Houten, volgde de training Grafisch Dossier Analyse bij Martine Delfos. De methode geeft haar niet alleen zicht op de levenslijn van het kind, het blijkt ook een enorme hulp om de uithuisgeplaatste kinderen erkenning en veiligheid te bieden.

De kinderen die bij ons komen, zijn door de kinderrechtster uit huis geplaatst. Omdat het gedwongen plaatsingen zijn, willen de ouders meestal niet meewerken en niks vertellen. Soms wordt een kind met alleen een onderbroek in een plastic tasje bij ons gebracht. Wij liepen er tegenaan dat er zo weinig feiten rond de kinderen bekend zijn. In de training Grafisch Dossier Analyse heb ik geleerd hoe ik met weinig gegevens toch een levenslijn in kaart kan brengen. De methode is te simpel voor woorden: het is gewoon een lange lijn op een dubbele A4.

'DIT BIEDT KINDEREN ERKENNING EN VEILIGHEID'

Daar zet je de jaren van het kind uit. Vervolgens zet je er alle gegevens in die je weet: namen en geboortedata van de ouders, broers, zussen, grootouders en eventueel tantes en ooms, als die een rol van betekenis spelen. Op de lijn zet je ook wanneer een kind verhuisd is en naar welk adres. Het gaat puur om de feiten, niet om de oorzaken en verklaringen. Op die manier kan ik snel zien: hier mis ik informatie. En ik kan zien dat het kind bijvoorbeeld de eerste vier jaar van zijn leven thuis heeft gewoond en in de laatste twee jaar acht keer is verhuisd, van pleeggezin naar pleeggezin. Met grotere kinderen vul ik de lijn samen in.



Ik merk dat de kinderen zich serieus genomen voelen. Het maakt zichtbaar hoe belangrijk ik de plek van hun ouders vind en het geeft erkenning aan alles wat geweest is. Jeugdzorg pakt het probleemgedrag van de kinderen aan: je mag niet schreeuwen, schoppen, bijten, slaan. Maar deze kinderen zijn niet uit huis geplaatst vanwege hun gedrag, maar vanwege de thuissituatie. Ik wil ontdekken: waarom schreeuwt of schopt het kind? Wat kunnen wij als Gezinskring doen zodat het kind niet meer hoeft te schreeuwen of te schoppen? Om daar achter te komen, heb je gegevens uit het systeem van herkomst nodig. Het liefst zou ik bij heftige plaatsingen van chronisch getraumatiseerde kinderen een familieopstelling doen. Dat zou mij nog beter helpen om erachter te komen waar het gedrag vandaan komt. Daar krijg ik de zorgmanagers nog niet in mee. De Grafische Dossier Analyse is een mooi opstapje daar naartoe."



Mischa (26) is begeleider op de zuivelwerkplaats en assistent zorgcoördinator op de Noorderhoeve. Ze studeert Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Tijdens een gastcollege hoorde ze voor het eerst over Gentle Teaching. Ze is het direct gaan toepassen. Het effect: minder conflicten en meer plezier op de werkvloer.

"Ik weet het nog goed. De docent vroeg: 'Wie van jullie heeft cliënten die manipulerend, claimend of agressief gedrag vertonen?' Bij elk woord zag ik wel een cliënt van de Noorderhoeve voor me. Net als de meeste andere studenten stak ik mijn vinger op. Vervolgens legde de docent uit dat als je mensen vanuit zulke negatieve woorden benadert, je geen verbinding meer met ze kunt maken. Ongewenst of negatief gedrag van een cliënt moet je wel onderkennen, maar het gaat erom dat je als hulpverlener onderzoekt welke hulpvraag erachter zit. Ik dacht meteen: 'Hier moet ik wat mee'. Gentle Teaching, zoals deze methode heet, ben ik gaan toepassen in de praktijk. Het uitgangspunt is dat ieder mens een hechte relatie nodig heeft om

zijn leven te kunnen vormgeven. Dat betekent dat je als hulpverlener een vertrouwensband moet opbouwen met je cliënten. Om vertrouwen en veiligheid te bieden, neem ik als hulpverlener een vriendelijke en open grondhouding aan. Bij ongewenst gedrag treed ik niet op als politieagent, dat zou de vertrouwensband alleen maar schaden. In plaats daarvan ga ik de dialoog aan om samen met de cliënt te onderzoeken wat er aan de hand is. Ik stel open vragen om de situatie duidelijk te krijgen. Daarbij oordeel ik niet of iets goed of fout is. Het gaat erom dat de cliënt vertelt wat zijn of haar beleving is. Op die manier kun je van elkaar leren én elkaar steunen. Mijn aanpak is daardoor kameraadschappelijker en gelijkwaardiger geworden. De kunst bij Gentle Teaching is dat je afstand en nabijheid in de gaten houdt. Je moet onthouden dat je onder-

'MINDER CONFLICTEN EN MEER PLEZIER OP DE WERKVLOER'

steuner bent, en geen vriend. Ik bewaak die grens door mij te richten op de werksituatie. Het privéleven houd ik buiten de dialoog. Het is nog lang niet klaar, maar ik ben mij nu wel veel bewuster van mijn eigen gedrag als hulpverlener. Hierdoor kan ik ook beter reflecteren op mijzelf. Wat het effect op de werkvloer is? In de zuivelwerkplaats zijn bijna geen conflicten meer: iedereen voelt zich gehoord en gezien. Dat maakt het werk niet alleen tien keer leuker maar ook gemakkelijker. Doordat ik mijn grondhouding heb veranderd, kan ik elke dag opnieuw met een frisse blik kijken naar de mensen die ik begeleid."

José (52) woont en werkt in huis Maarten van het Maartenhuis. Naast haar betaalde uren steekt ze extra energie in de jaarfeesten. Ook scheidt ze voorwaarden – ruimte en rust – waardoor bewoners zich beter kunnen ontplooien. Wat zijn haar drijfveren?

“Wat mij raakt in de antroposofische zorg? Het uitgangspunt dat ieder mens zich zijn hele leven lang blijft ontwikkelen. Dat vraagt wel tijd die er niet altijd op het rooster is. Omdat ik zelf in huis Maarten woon, ben ik door de dag heen voorwaardenscheppend bezig. Zo ontstaat er meer ruimte en rust in de groep. Ik begin elke morgen om half zeven, een halfuur eerder dan op mijn rooster staat, om te zorgen dat de kamers warm zijn en de koffie klaarstaat. Met dat kleine beetje extra inzet zorg ik ervoor dat de ochtendspits rustig verloopt en de

‘DE JAARFEESTEN ZIJN ALS DE KRALEN VAN EEN KETTING’

bewoners meer zelfstandig kunnen doen. Mijn collega's zijn er blij mee maar verwachten het niet van mij. Ik doe het vanuit vrijheid. Aan de cultuur besteed ik ook graag aandacht. Hoewel we als mens op aarde wonen, is het goed om onze geestelijke oorsprong te blijven onderhouden. Dat kan mijns inziens met de jaarfeesten. Ik vind het leuk om met elkaar naar nieuwe vormen te zoeken. Omdat voeding voor veel bewoners een beladen onderwerp is, wilden we het in de vastentijd niet over eten hebben. We hebben het daarom omgebogen naar een positieve uitdaging: het oefenen van een goed voornemen. Iedereen die mee wil doen, koopt in de weverij voor 50 cent een



geknoopt armbandje. Dat binden we om onze pols en koppelen het aan de nieuwe gewoonte. Het is zoeken met de verschillende niveaus. Wat zou je willen veranderen? Waar wil je aan werken? Afgelopen jaar waren er mensen die na het eten een kwartiertje wilden wandelen. Eén van onze jongens zei: ‘Ik doe m’n best’. Dat is goed genoeg. Daar krijgt hij zijn bandje voor. Hij snapt dat er iets gaande is, dat vind ik mooi. Als je zes weken een nieuwe gewoonte oefent, biedt dat een fundament om het langer vol te houden. Het duurt namelijk zes weken voordat iets in je gewoontelijf zit. Op palmzondag zaaien we bloemen in de kassen. Met Pinksteren planten we de bloemenstekjes uit in de moestuin en rond de huizen. Met Sint Jan maken we er bloemenkransen van. De rest van de zomer kunnen we er de vazen in de woonhuizen mee vullen. Ik vind het leuk als de jaarfeesten als kralen aan een ketting met elkaar verbonden zijn. Daardoor kun je de cyclus van het jaar bewust ervaren. In mijn werk ben ik niet bezig met uren tellen. Het geeft mij voldoening als de jaarfeesten een gouden randje hebben. En als ik zie dat de bewoners stappen kunnen maken.”



Lenny Paul (60) is leidinggevende van de basiswerkplaats van Orion. Met haar team volgde ze de training 'Bewustzijn in je handelen' van Niels Greeve. Als vervolg daarop nam ze zelf deel aan een verdiepende training bij Nanne Kingma. In beide trainingen leerde ze hoe moeilijk verstaanbaar gedrag van cliënten samenhangt met de emoties van de begeleider.

"In ons werk kan het gebeuren dat het gedrag van een cliënt escaleert. Dat de emoties van de begeleider daarin een grote rol spelen, was voor mij een *eye opener*. Het komt erop neer dat een cliënt iets persoonlijks bij jou kan losmaken. Op dat moment ben je niet meer vrij in hoe je reageert. Bij moeilijk verstaanbaar gedrag is het dus belangrijk dat je jouw eigen emoties herkent en kunt begrijpen van waaruit je reageert. Bovenal, dat jouw emoties het gedrag van de cliënt kunnen versterken. Zowel Greeve als Kingma spraken over een hoge en een lage EE (zie kader). Kingma leerde mij hoe je het gevoel van veiligheid van de cliënt kunt vergroten door kalm te blijven. Door opmerkingen of gedrag van je af te laten glijden, de zogenoemde

teflon-methode, kun je vanuit een lage EE reageren. Met zelfinzicht kun je een stapje terugdoen en zien dat het gedrag bij de ander hoort en er ook mag zijn. Als dat lukt, respecteer je de cliënt in wie hij is. Dat haalt de druk er bij hem af. Het kwartje viel bij mij pas toen ik in een ander verband een training klankhealing bijwoonde. Ik kon waarnemen dat de klankwerker met een hoge EE in zijn hoofd schoot en met een lage EE in contact bleef met zijn lichaam. Dit had direct invloed op mijzelf als deelnemer. Ik kon mij beter ontspannen als de klankwerker een lage EE had. Toen heb ik aan den lijve ervaren dat je er pas voor de ander kunt zijn als je zelf ontspannen bent in je eigen basis. Vanuit ontspanning heb je ook beter toegang tot je intuïtie. Doordat we de training bij Niels

'VEILIGHEID VERGROTEN DOOR KALM TE BLIJVEN'

Greeve met het hele team hebben gedaan, spreken we nu dezelfde taal bij moeilijk verstaanbaar gedrag. We hebben zicht op wat er bij onszelf gebeurt en durven ons kwetsbaar naar elkaar op te stellen. Ik heb het gevoel dat het team daardoor meer één geheel is geworden. We zijn er beter in geworden om cliënten met moeilijk verstaanbaar gedrag te begeleiden. Dat vind ik nogal wat!"

De term Expressed Emotion (EE) staat voor de mate waarin emotionele (over)betrokkenheid wordt geuit naar een persoon. Een hoge EE kan psychische problemen in stand houden of nieuwe escalaties uitlokken. Zelfs wanneer die gevoelens niet geuit worden, kunnen ze invloed hebben op de ander.

Meer info: www.nannekingma.nl

Bijna dertien jaar geleden studeerde Jitske (36) af en rolde als kersverse fysiotherapeut Christophorus binnen. In de schoolbanken had ze geleerd dat doorbewegen van meervoudig gehandicapte kinderen niet zoveel effect heeft. Eigenwijs als ze is, ging ze op zoek naar andere manieren om de kinderen therapie te bieden. Ze kwam uit bij sensorische informatie-verwerking.

“Toen ik bij Christophorus begon, werd van mij verwacht dat ik de bestaande therapie voortzette. Doorbewegen dus. Natuurlijk begon ik daarmee maar ik had sterk het idee dat ik meer kon bereiken. Ik wist alleen nog niet hoe. Op mijn zoektocht kwam de cursus Sensorische Informatieverwerking – afgekort SI – op mijn pad. Daar leerde ik hoe ieder mens op zijn eigen manier zintuig-prikkels waarneemt en verwerkt. Ik kreeg woorden voor wat ik bij de kinderen zag, zoals alertheid, overgevoeligheid, ondergevoeligheid. Ik kon mijn werk alleen nog

‘IK ZET DE KINDEREN IN BEWEGING’

niet koppelen aan de antroposofie. Tijdens een overleg met de arts en euritmist vertelde ik enthousiast dat SI uitgaat van wel zeven zintuigen. Daarop zei de euritmist: ‘Ik werk met twaalf zintuigen!’ Opeens viel bij mij het kwartje. Ik ben de ontwikkeling van de zintuigen, zoals ze in de antroposofie genoemd worden, gaan koppelen aan SI. Probeer je vanuit de zintuigen eens voor te stellen wat ‘goed zitten’ betekent voor een kind dat de hele dag in een rolstoel zit? Zitten geeft lichaamsgevoel, het evenwicht kan worden ingeschakeld, handen kunnen meer gebruikt worden; dat schept mogelijkheden voor een activiteit en betere communicatie. Tegelijkertijd



realiseerde ik me dat een uurtje fysiotherapie per week niet zoveel zin heeft. Om meer voor de kinderen te kunnen betekenen, heb ik mijn werk vanuit mijn kamertje uitgebreid naar het woonhuis. Samen met de groepsleiders ga ik nu op zoek naar logische momenten waarop je bijvoorbeeld het ‘zitten’ kunt oefenen. Zoals elke ochtend bij het aankleden. Ook kijken we samen wat storende en helpende prikkels zijn voor een bepaald kind. Soms zijn dat hele simpele dingen als kledinglabels, een plek in de woonkamer waar beter overzicht is, een te zachte of harde douchestraal. Hoe SI mij een betere zorgverlener heeft gemaakt? Naast één keer per week een momentje met mij kan ik de kinderen iets bieden wat hen iedere dag een verbetering oplevert. Dat heeft mij een duidelijk doel gegeven waardoor ik lekkerder werk. Sensorische Informatieverwerking vind ik heel mooi aansluiten op de antroposofische zorg. Het is een goede manier om breed naar het kind te kijken. Mijn volgende doel is om problemen rond zintuigwaarnemingen in kaart te brengen en meetbaar te maken. Ik sta nu aan het begin van waar ik altijd naar gezocht heb. Doorbewegen doe ik niet meer. Maar ik zet de kinderen – en de groepsleiders – wel in beweging.”

INSPIRATIE

Tekst: Myrthe Bijl

CHRISTOPHORUS

DE OPLOSSINGSGERICHTE BEGELEIDER JOHN ROEDEN



Henri Koelewijn, gedragsdeskundige: “Ik ben al jaren bezig om op een oplossingsgerichte manier mijn cliënten te begeleiden. Dit boek vertaalt de oplossingsgericht theorie naar praktische handvatten en helpt me dit aan begeleiders over te dragen. Ik werk met jongeren met een licht verstandelijke beperking. Zij stellen ons professionals regelmatig voor ingewikkelde vraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld drank, drugs, uitgaan en zelfstandigheid. Als begeleiders zijn wij dan snel geneigd om problemen rond deze onderwerpen voor de cliënten op te lossen, over te nemen of hen te overtuigen waarom dingen niet kunnen of mogen. Dit leidt meestal niet tot oplossingen, maar zorgt vaak juist voor een verwijdering tussen cliënt en begeleider. Wat dit boek ons leert is, hoe je als begeleider naast je cliënt kan staan. De kunst is om het probleem bij de cliënt te laten en hem of haar te ondersteunen in het zoeken naar een oplossing. Door een appel te doen op iemands intrinsieke motivatie, de motivatie die uit de persoon zelf komt, blijft hij of zij eigenaar van het probleem. Deze methode werkt vanuit dat punt naar inzicht bij de cliënt. Het richt zich niet op de knelpunten, maar op oplossingen en eerdere succeservaringen. Ik zie dat dit heel belangrijk is bij deze groep jongeren, omdat zij regelmatig verwachtingen, wensen en dromen hebben die zij niet kunnen waarmaken. Het is geweldig om te zien als een cliënt zelf tot inzicht komt in waar hij of zij nu staat en welke stappen er genomen moeten worden om die droom of wens te laten uitkomen. Of dat verwachtingen moeten worden bijgesteld. Dit boek kan ons als begeleiders helpen om dit bewustzijn bij de cliënt op een positieve manier tot stand te laten komen. En juist dat kan bijdragen aan een goede samenwerking tussen cliënt en professional!”

MAARTENHUIS

DE ROEP VAN DE ZEE DOORTJE DIJKGRAAF



Doortje Dijkgraaf, bewoner van het Maartenhuis: “Dit is mijn tweede dichtbundel. In mijn eerste bundel ‘Thuiskomen in het Maartenhuis’ beschreef ik de weg naar het Maartenhuis en het leven binnen deze bijzondere gemeenschap. Na een leven vol omzwervingen vond ik hier niet alleen een huis

maar ook mijn thuis. Voordat ik op het Maartenhuis woonde, leidde ik een zelfstandig leven. Maar door mijn beperkingen werd het steeds moeilijker om mijzelf hierin staande te houden. Op het Maartenhuis kan ik zijn wie ik wil zijn, mij volledig ontplooiën en genieten van de mensen om mij heen, de zee en de meeuwen. Ik kreeg veel reacties op mijn eerste bundel. Het waren enthousiaste, soms verbaasde reacties. Mensen vertelden mij dat ze mijn gedichten inspirerend vonden en soms kreeg ik de vraag waar ik al die wijsheid vandaan haalde. Dan zei ik: ‘Uit mezelf, uit mijn levenservaringen’. Ik had nog een aantal gedichten liggen waarvan ik vond dat ze ook gelezen mochten worden. Daaruit is er de tweede bundel ontstaan. In ‘De roep van de zee’ ga ik wat dieper in op mijn anders-zijn. Ik vertel ook over het uitkomen van mijn eerste gedichtenbundel en over mijn eigen atelier, waar ik met groot plezier werk. Schrijven is voor mij een roeping. Het is een soort oerdrift. Ik begon er al mee toen ik op school leerde lezen en schrijven. Ik schrijf voor mezelf en om anderen te inspireren. Ik hoop dat mensen zich herkennen in mijn werk en dat ze steun kunnen vinden in mijn ‘gedachtenflarden’.”

GEZINSKRING ‘T HUYS

SLAPENDE HONDEN? WAKKER MAKEN! ARIANNE STRUIK



Lauren, stagiaire: “Tijdens mijn stage werd mij aangeraden om het boek van Arianne Struik te lezen. Mijn stagebegeleider dacht dat het me zou helpen om de kinderen met wie ik werk beter te begrijpen. En wellicht zou het me nieuwe ingangen geven om beter aan te sluiten op hun zorgvraag. Struik beschrijft in dit boek een stabilisatiemethode voor chronisch getraumatiseerde kinderen. Zij beschrijft dat professionals deze kinderen allereerst weer een veilige en

gestructureerde basis moeten bieden. Pas als die gerealiseerd is, kan er met traumaverwerking worden begonnen. In het boek staat wat een trauma is en hoe het brein van een chronisch getraumatiseerd kind werkt. Het is rijk geïllustreerd met interessante casussen. Ik ben blij dat ik dit boek heb gelezen. Ik zie nu veel sneller wanneer een kind in de stress schiet en ben in staat om een escalatie vaker en sneller te voorkomen. Het is een boek dat bij uitstek geschikt is voor een brede doelgroep van professionals als psychologen, pedagogen, therapeuten en groepsleiding van chronisch getraumatiseerde kinderen. Het is ook aan te bevelen voor werkers in de jeugdzorg en justitie. Na het lezen van het boek kreeg ik een ‘Aha-moment’. Struik beschrijft de Window of Tolerance, een soort raamwerk. Als het kind in het raamwerk zit, is het stressniveau normaal. Wanneer een kind buiten dit raamwerk komt, is het stressniveau verhoogd. Zij noemt dit hyperarousal. Je kunt het kind hier uit halen door het een sterke zintuiglijke prikkel te geven. Je kunt bijvoorbeeld een product met een hele sterke smaak aanbieden, zoals een Fisherman’s Friend. Wat je ook kunt doen, is het kind verrassen met een plotselinge handeling, bijvoorbeeld onverwacht een balletje toegooien. Dit laatste heb ik uitgetoetst toen één van de kinderen in een zware stressreactie schoot. Ik gooide een balletje, ze keek me verbaasd aan en was meteen weer helemaal rustig. Het kind was verrast, maar ik ook. Het werkte! Ik ben zo enthousiast over dit boek dat ik al mijn klasgenoten heb aangeraden om het te lezen.”

Camphill Magazine mag 4 exemplaren van dit boek weggeven.

Geïnteresseerd? Stuur vóór 1 maart 2015 een mailtje aan:

myrthebijl@hotmail.com o.v.v. winactie Slapende honden.

NOORDERHOEVE

MOEDERS MET EEN MISSIE CHIEL EGBERTS



Woonhuisteam Duinweg: “Om te blijven leren, behandelen wij regelmatig boeken in onze teamvergaderingen. We kiezen vaak voor boeken met thema’s waar we tegenaan lopen in ons werk. Zo hebben we samen het boek ‘Ouders op hun plek’ van Chiel Egberts gelezen omdat de samenwerking tussen ons en de ouders van onze cliënten aandacht nodig had. Toen de

situatie tussen ons team en een aantal ouders verder verslechterde, hebben we samen met de ouders een training gehad van Egberts. Hij werkt met een driehoek. In de top van de driehoek plaatst hij de cliënt en onderin, in de basis, is één hoek van de begeleiders en één van de ouders. In de loop van deze training lukte het zowel de medewerkers als de ouders om beter in onze eigen hoek te blijven en samen te werken in het belang van de top van de driehoek, de cliënt. Om een aantal relaties tussen cliënten en hun ouders beter te begrijpen, zijn we vervolgens aan het boek ‘Moeders met een missie’ begonnen. Hierin gaat Egberts in op een driehoek die niet of nauwelijks gewenst is. Ouder en kind zijn dusdanig met elkaar verweven dat er nauwelijks ruimte is voor een (professionele) derde. Het boek is geschreven om ouders, familieleden en begeleiders te helpen om het met elkaar te redden in een driehoek waarin symbiose een rol speelt. Egberts komt met tien adviezen om begeleiders te helpen om een positieve bijdrage te leveren aan deze driehoek. Ook staan er in het boek prachtige en voor ons herkenbare voorbeelden, die Egberts put uit zijn werk in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Wij hebben het boek nog niet helemaal uit, maar het heeft ons al veel handvatten gegeven om driehoeken waarbinnen sprake is van een symbiotische relatie (tussen ouder en cliënt) gezonder te maken.”

ORION

VITAAL WERKEN, VITAAL LEVEN, MEER ENERGIE IN LICHAAM EN GEEST PAUL WORMER



Sus Madsen, groepsleider werkplaats Kaarsenmakerij: “Ik zag dit boek liggen en de titel sprak me meteen aan. Ik ben continu op zoek naar een goede balans in mijn leven. Dit boek is een hulpmiddel om bewustzijn rond je eigen keuzes te creëren. Wat mijn zo enthousiast maakt over dit boek is dat het mijn geest prikkelt. Het zet me aan het denken. Het is een lekker ‘wegleesboek’ vol oefeningen, tips en herken-

bare verhalen. Bijzonder vind ik dat Wormer (een voormalig antroposofisch arts) beschrijft dat het tegenovergestelde van vita activa (het werkleven), niet vita passiva (vakantie) is, maar vita contemplativa (het innerlijk leven). Het tegenovergestelde van het werkleven is dus geestelijk bezig zijn. Zelfstudie is voor mij geestelijke voeding. Een goed gesprek is dat ook. Dit boek geeft mij interessante gespreksonderwerpen met mijn collega’s, om zo samen een bredere kijk op vitaliteit te krijgen. Een tijd geleden is er bij Orion een enquête afgenomen. Hieruit bleek dat de medewerkers een grote betrokkenheid ervaren met hun werk. Die grote betrokkenheid bleek voor veel medewerkers echter ook een valkuil te zijn. Veel collega’s lopen met vragen hierover rond. Hoe kan ik betrokken bij mijn werk zijn en toch vitaal blijven? Waar zijn wij goed bezig en wat zijn de knelpunten in ons leven? Waar kunnen wij nog werken aan een betere vitaliteit? Dit boek geeft daar antwoorden op. Binnenkort krijgen wij op Orion van de schrijver van dit boek, een workshop. Ik verheug me er op om met mijn collega’s te werken aan vitaliteit. Mijn eigen motto om vitaal te blijven, is een uitspraak van Joop den Uyl: ‘Ik krijg energie van de dingen die ik afmaak’.”

Camphill Magazine mag 4 exemplaren van dit boek weggeven. Geïnteresseerd? Stuur vóór 1 maart 2015 een mailtje aan: myrthebijn@hotmail.com o.v.v. winactie Vitaal werken.

WEETJES

Tekst: Myrthe Bijl

MAARTENHUIS

5 hometrainers schonk de vriendenstichting aan het Maartenhuis.

40 bewoners gaven in Juni samen met begeleiders een voorstelling met Ierse en Texelse muziek.

ROND KERSTMIS IS ER JAARLIJKS EEN KERSTMARKT MET EEN LEVENDE KERSTSTAL OP HET MAARTENHUIS. Zeehondencentrum Ecomare verkoopt sleutelhangers die zijn gemaakt in de houtwerkplaats van het Maartenhuis.

Noorderhoeve

125 boerderijdieren wonen op de Noorderhoeve.

700 courgettes, 150 kroppen sla en 30 kilo gemengde sla schonk de Noorderhoeve afgelopen zomer aan de Voedselbank Alkmaar.

Youp van 't Hek opende in juni het nieuwe woonhuis aan het Grote Heklaantje.

30% MEER MELK GEVEN DE NOORDERHOEVE KOEIEN SINDS ZIJ EEN NIEUWE STAL HEBBEN.

ORION *122 cliënten wonen bij Orion.*

Orion is in de Griekse mythologie een jager die door godin Artemis per ongeluk werd gedood en daarna tot sterrenbeeld werd verheven.

Tijdens het bewonersuitje konden cliënten dit jaar kiezen uit een bezoek aan de dierentuin, Dolfinarium of de Efteling.

Sinds 2014 is het Cultureel Centrum Orion erkend als officiële trouwlocatie.

Christophorus

70 kinderen haalden in Juni 2014 met een zeepkistenrace in Bilthoven geld op voor Christophorus.

Christophorus organiseerde deze zomer een oud-Hollandse kermis voor kinderen die niet op vakantie kunnen.

Franciscus is de naam van één van de woonhuizen van Christophorus, vernoemd naar Franciscus van Assisi (12e eeuw), een heilige uit Italië.

Sinds september 2014 zijn producten gemaakt bij dagbesteding Kompas en Evenaar te koop bij het secretariaat van Christophorus.

Gezinskring 't Huys

Een anonieme donateur schonk de kinderen van Gezinskring 't Huys een houten poppenvilla.

Van de 45.000 kinderen die door de kinderrechter uit huis zijn geplaatst, verblijven 25.000 kinderen in pleeggezinnen en 20.000 kinderen met een zorgindicatie in een zorginstelling.

IN DE UN-CONVENTIE VAN DE RECHTEN VAN HET KIND STAAT DAT IEDER KIND RECHT HEEFT OP EEN GEZINSLEVEN. *Met een groot pizzafeest werd de eettafel van het nieuwe woonhuis van 't Huys ingewijd.*



ONTMOETING, JE REALISEREN DAT WEDERZIJDSE
AFHANKELIJKHEID IS WAT ONS BINDT.

DAAROM WILLEN WE OP EEN OPRECHTE MANIER
MET ELKAAR WERKEN EN LEVEN.

MET EEN ZORGVULDIG OOG VOOR ELKAARS
TEKORTKOMINGEN EN ELKAARS TALENTEN.

IN DE ZEKERHEID DAT WE ZIEN WAT DE ANDER
NODIG HEEFT.

ZO WERKEN WE SAMEN AAN VERBINDING,
AAN VERVULLING, AAN GROEI.

MET HEEL ONS HART, IEDERE DAG.

DIT BLAD WERD MOGELIJK GEMAAKT DOOR DE STICHTING CAMPHILL NEDERLAND



CAMP HILL

MAGAZINE

VOSSEVELD:
NIEUW BIJ
CHRISTOPHORUS



KENMERKEND
VOOR EEN MENS
IS ZIJN WIL



INSPIRATIEBRON
VOOR ORION

